

การพัฒนากระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้
โดยการใช้สิ่งพิมพ์เพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรี

นางสาวสุริน คล้ายรามัญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2543
ISBN 974-347-048-4
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE DEVELOPMENT OF TRAINING PROCESS EMPLOYING EXPERIENTIAL
LEARNING AND SERVICE LEARNING TO ENHANCE POLITICAL KNOWLEDGE,
POLITICAL ATTITUDE AND POLITICAL PARTICIPATION
OF WOMAN COMMUNITY LEADERS**

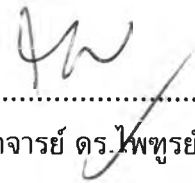
MISS SURIN CLYRAMON

**A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Curriculum and Instruction
Program of Curriculum and Instruction**

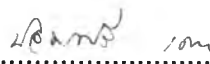
**Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic year 2000
ISBN 974-347-048-4**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนากระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์
และการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติ
และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรี
โดย นางสาวสุริน คล้ายรามัญ
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา เขมมณี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.ผุสดี ตามไท

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษบัณฑิต

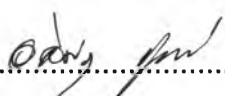

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ลินลาร์ตัน)

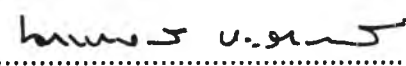
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เคท)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา เขมมณี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ผุสดี ตามไท)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลิศรา ชูชาติ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ์ หะวานนท์)

สุริน คล้ายรามัญ : การพัฒนากระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้
 โดยการใช้สังคัมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรี
 (THE DEVELOPMENT OF TRAINING PROCESS EMPLOYING EXPERIENTIAL LEARNING
 AND SERVICE LEARNING TO ENHANCE POLITICAL KNOWLEDGE, POLITICAL ATTITUDE
 AND POLITICAL PARTICIPATION OF WOMAN COMMUNITY LEADERS) อ.ที่ปรึกษา :
 รศ.ดร.ทิตนา เขมมณี อ.ที่ปรึกษาร่วม : ดร.บุษดี ตามไท 15 หน้า ISBN 974-347-048-4

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้โดยการใช้สังคัมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรี เพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการอบรมที่พัฒนาขึ้นและเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือผู้นำชุมชนที่เป็นสตรีในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจงแล้วสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน มีการทดสอบความรู้ทางการเมือง วัดเจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองก่อนการอบรม กลุ่มทดลองอบรมด้วยกระบวนการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมอบรมโดยใช้วิธีการอบรมตามวิธีที่ใช้กันโดยทั่วไป ซึ่งใช้วิธีการบรรยายประกอบสื่อ ประมาณร้อยละ 80 ของกิจกรรมการอบรมทั้งหมดและมีการแบ่งกลุ่มอภิปรายหรือใช้เพลงและเกมประกอบประมาณร้อยละ 20 ของกิจกรรมการอบรมทั้งหมด โดยใช้เวลาอบรม 3 วัน ๆ ละ 6 ชั่วโมง หลังจากนั้นกลุ่มทดลองใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคัมตามโครงการที่ผู้เข้ารับการอบรมคิดขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมนำความรู้ไปเผยแพร่ในชุมชนเป็นเวลา 15 วัน แล้วทดสอบความรู้ทางการเมือง วัดเจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองและประเมินผลการอบรม ติดตามผลการอบรมหลังจากการอบรม 4 สัปดาห์ โดยการทดสอบความรู้ทางการเมือง วัดเจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบวัดความรู้ทางการเมือง เจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผลและติดตามผลการอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและการวิเคราะห์เหตุการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองจากแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้โดยการใช้สังคัมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ขั้นตอนดังนี้ 1) รวบรวมประสบการณ์เดิมของผู้เข้ารับการอบรม 2) ให้ประสบการณ์ใหม่ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3) ให้ผู้เข้ารับการอบรมสะท้อนความคิดและอภิปราย 4) ให้ผู้เข้ารับการอบรมสรุปความคิดรวบยอด 5) ให้ผู้เข้ารับการอบรมประยุกต์ใช้ความรู้โดยการวางแผนการรับใช้สังคัม 6) ให้ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคัม 7) ให้ผู้เข้ารับการอบรมสะท้อนความคิดและวิเคราะห์ประสบการณ์จากการรับใช้สังคัม 8) ให้ผู้เข้ารับการอบรมรายงานผลการเรียนรู้ 9) ประเมินผลการอบรม 10) ติดตามผลการอบรม

2. ผลการทดลองใช้กระบวนการอบรม

2.1 ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางการเมือง เจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองหลังการอบรมและจากการติดตามผลการอบรมไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางการเมือง เจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองหลังการอบรมและจากการติดตามผลการอบรมไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางการเมืองหลังการอบรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

2.6 ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางการเมือง เจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากการติดตามผลการอบรมไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา
 สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
 ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3972261027 : MAJOR CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEY WORD: TRAINING PROCESS/EXPERIENTIAL LEARNING/SERVICE LEARNING/POLITICAL KNOWLEDGE, POLITICAL ATTITUDE/POLITICAL PARTICIPATION/WOMAN COMMUNITY LEADERS

SURIN CLYRAMON : THE DEVELOPMENT OF TRAINING PROCESS EMPLOYING EXPERIENTIAL LEARNING AND SERVICE LEARNING TO ENHANCE POLITICAL KNOWLEDGE, POLITICAL ATTITUDE AND POLITICAL PARTICIPATION OF WOMAN COMMUNITY LEADERS THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. TISANA KHEMMANI,Ph.D. THESIS COADVISOR : PUSADEE TAMTHAI,Ph.D. 315 pp.ISBN 974-347-048-4

The purposes of this research were threefolds. Firstly was the development of instrument and the process by using experiential learning and service learning to foster political knowledge, and attitude as well as political participation operated by woman community leaders. Secondly was to study the outcome in utilizing the developed training process. Thirdly was to investigate the political participation behaviors of the woman community leaders. The research sample comprised 40 woman community leaders from Sarapee district of Chiangmai province selected by purposive sampling technique. These subjects of experiment were divided, half by half into the controlled group and the experimental group with a view to evaluate a political knowledge and attitude to political participation. Prior to actual experiment, both groups were trained six hours per day for three days. The experimental group was trained by the training processes developed and responsible by researcher while the control one was trained and responsible by general training methods. Consequently the experimental group was assigned to practise social service activities (developed by researcher respondents) for 15 days. Post-test₁ was administered to both groups after the training and post-test₂ was administered to both groups four weeks after post-test₁. Post-tests included the evaluation on a) political knowledge b) political attitude c) political participation. In addition to the preceding paper-pencil test, interviews were conducted to gain qualitative information on plitical participation.

A set of four instruments were : a set of test, an interview form, an evaluation form to evaluate training outcome, and a follow-up form to appraise after-effect. They were employed to evaluate a) political knowledge b) political attitude c) political participation. Arithmetic mean, standard deviation and t-test were employed in data analysis.

The training process called "experiential learning and service learning" comprised 10 steps as follows:1) collecting data on the trainees former experiences; 2) providing new experiences by using learner-centered instructional activities; 3) encouraging trainees to reflect their ideas and participating in group discussion; 4) motivating trainees to conclude their own concepts; 5) stimulating trainees to apply their learned concepts to formulate social service plan; 6) urging trainees to participate in public service activities; 7) persuading trainees to express their views and analyze their learned experiences; 8) assigning trainees to report their learning experiences; 9) evaluating training outcomes; 10) following-up training after-effect.

Research findings were as follows:

- 1) Post test mean score of the experimental group was higher than that of the pre-test in political knowledge and participation, however, there was no significant difference in political attitude mean score.
- 2) There were no significant differences between mean scores of post-test₂ and post-test₁ of the experimental group in political knowledge, political attitude and political participation.
- 3) Post-test mean score of the controlled group was higher than that of the pre-test in political attitude and participation, but there was no significant difference in political knowledge.
- 4) There were no significant differences between mean scores of post-test₂ and post-test₁ of the controlled group in political knowledge, political attitude and political participation.
- 5) Mean score of post-test₁ in political knowledge of the experimental group was higher than that of the controlled group. However, there were no significant differences between mean scores of post-test₁ in political participation and political attitude of the experimental group and controlled group.
- 6) There were no significant differences between mean scores of post test₂ of the experimental group and controlled group in political knowledge, political attitude and political participation.

Department

Student's signature

Surin Clyramon

Field of study Curriculum and Instruction

Advisor's signature

Tisana Khemmani

Academic year 2543

Co-advisor's signature

Pusadee Tamthai

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจาก รศ.ดร.ทศนา เขมมณี และ ดร.ผุสดี ตามไท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยรวมทั้งให้ความช่วยเหลือและกำลังใจในการทำงานตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์สวัสดิ์ จงกล ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการทำวิจัยตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการบริหารหลักสูตรดุขฎิบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ ประสพการณ์และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.น้อมศรี เคท ผศ.ดร. อลิศรา ชูชาติ รศ.ดร.นภาพรณัฏฐะวานนท์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ศ.ดร.อมร รักษาสัตย์ ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวนิช ศ.ดร.สุจิต บุญบงการ ศ.ดร.บวรศักดิ์ อูวรรณโณ รศ.ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว รศ.ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ รศ.ดร.ปรีชา วิหคโต ผศ.ดร.สำราญ มีแจ่ง ผศ.ดร.อรุณี อ่อนสวัสดิ์ ผศ.ดร.ศิริเดช สุชีวะ ดร.นนท์ กอแก้วทองดี ดร.วัฒนา ล่วงลือ ดร.พิมพ์พิมล ธงเอียด ดร.ถวิลวดี บุรีกุล ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.วรเจตน์ ภาคีรัตน์ ผศ.มานิตย์ จุมปา คุณคมสัน โพธิ์คง ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องด้านกฎหมายที่อ้างถึงในวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณคุณนพคุณ รัฐผไท นายอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ คุณกาญจนา กุลติเรก พัฒนาการอำเภอสารภีและเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอสารภีทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการจัดการอบรมและการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณผู้นำชุมชนที่เป็นสตรีในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเข้ารับการอบรมและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.บุญเลิศ คำปิ่น อาจารย์วันชัย วิเชียรวรรณ อาจารย์ยุรวุฒน์ คล้ายมงคล ว่าที่ ร.ต.พิชญา เตชะเสน คุณจำนงค์ วามตา คุณไพโรจน์ วิจันทร์ คุณพงษ์ศักดิ์ เศษฐา คุณอนุกุล คุณาพัฒน์ ที่กรุณาเป็นวิทยากรในการอบรมและให้ความช่วยเหลือในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ ขอขอบพระคุณญาติพี่น้อง ดร.สุรพล ศรีวิทยา คุณมณี วัฒนสิทธิ์ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นและมีความพยายามที่จะทำการวิจัยให้ประสบความสำเร็จ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยทางวิชาการอันเนื่องมาจากการเมืองการปกครองจากสถาบันพระปกเกล้าและได้รับการอนุเคราะห์ด้านเอกสารประกอบการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การเมือง เจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	11
ความหมาย.....	12
จิตวิทยาการเมือง.....	19
การเมืองในระบอบประชาธิปไตย.....	21
การเมือง เจตคติทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง	
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.....	25
การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรี.....	29
ผู้นำชุมชน.....	29
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี.....	34
การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง.....	40
การพัฒนาความรู้ทางการเมือง เจตคติทางการเมือง	
และการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	49
กระบวนการอบรม.....	51
กระบวนการอบรมกลุ่มেলাทางการเมือง.....	54
กระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	60
การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์.....	63

การเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลพื้นฐาน.....	92
สร้างกระบวนการอบรม โครงการอบรม คู่มือวิทยากร.....	108
สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	112
ทดลองใช้กระบวนการอบรมและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	116
ศึกษาติดตามผลการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	124
วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล	125
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย.....	125
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	128
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้น	
ประสบการณ์และการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม.....	128
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้กระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้น	
ประสบการณ์และการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม.....	141
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินผลการอบรมและ	
การสังเกตการอบรม.....	163
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาติดตามผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับ	
การอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	169
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการติดตามผลการอบรม.....	187
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	190
สรุปผลการวิจัย.....	192
อภิปรายผลการวิจัย.....	195
ข้อเสนอแนะ.....	204
บรรณานุกรม.....	205
ภาคผนวก.....	220
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	221
ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	223
ภาคผนวก ค. กิจกรรมการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	225
ภาคผนวก ง. เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	269
ภาคผนวก จ. ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล.....	296
ประวัติผู้วิจัย.....	315

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการอบรมจากการสังเกตการณ์การอบรมและสัมมนา... 94
2	ผลการวิเคราะห์วิธีการอบรมที่ใช้กันโดยทั่วไปจากการสัมภาษณ์..... 97
3	ผลการวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย ความคิดรวบยอด เนื้อหาและกิจกรรมใน กระบวนการอบรม 99
4	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำบล..... 119
5	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งผู้นำชุมชน..... 120
6	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา..... 120
7	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ..... 121
8	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ..... 122
9	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน..... 122
10	คะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุดจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของ ผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการอบรม..... 142
11	ค่าเฉลี่ยจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการอบรม 142
12	ระดับเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมก่อนการอบรม 143
13	ค่าเฉลี่ยจากการวัดเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการอบรม..... 143
14	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการอบรม..... 144
15	ค่าเฉลี่ยจากการวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการอบรม..... 144
16	คะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุดจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของ ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลองหลังการอบรมและก่อนการอบรม..... 145
17	ค่าเฉลี่ยจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมใน กลุ่มทดลอง หลังการอบรมและก่อนการอบรม..... 145
18	ระดับเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลองหลัง การอบรมและก่อนการอบรม 146
19	ค่าเฉลี่ยจากการวัดเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลอง หลังการอบรมและก่อนการอบรม..... 146

ตารางที่

หน้า

20	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลอง หลังการอบรมและก่อนการอบรม.....	147
21	ค่าเฉลี่ยจากการวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม ในกลุ่มทดลองหลังการอบรมและก่อนการอบรม.....	147
22	คะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุดจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของ ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุมหลังการอบรมและก่อนการอบรม.....	148
23	ค่าเฉลี่ยจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมใน กลุ่มควบคุมหลังการอบรมและก่อนการอบรม.....	148
24	ระดับเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุม หลังการอบรมและก่อนการอบรม.....	149
25	ค่าเฉลี่ยจากการวัดเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมใน กลุ่มควบคุมหลังการอบรมและก่อนการอบรม.....	149
26	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่ม ควบคุมหลังการอบรมและก่อนการอบรม.....	150
27	ค่าเฉลี่ยจากการวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับ การอบรมในกลุ่มควบคุมหลังการอบรมและก่อนการอบรม.....	150
28	คะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุดจากการทดสอบความรู้ทางการเมือง ของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลองหลังการอบรมและการติดตามผล หลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	151
29	ค่าเฉลี่ยจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม ในกลุ่มทดลองหลังการอบรมและการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	151
30	ระดับเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลองหลังการ อบรมและจากการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์	152
31	ค่าเฉลี่ยจากการวัดเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่ม ทดลองหลังการอบรมและการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	152
32	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่ม ทดลองหลังการอบรมและการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	153
33	ค่าเฉลี่ยจากการวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม ในกลุ่มทดลองหลังการอบรมและการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	153

34	คะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุดจากการทดสอบความรู้ทางการเมือง ของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุมหลังการอบรมและการ ติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	154
35	ค่าเฉลี่ยจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุม หลังการอบรมและการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	154
36	ระดับเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุม หลังการอบรมและการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	155
37	ค่าเฉลี่ยจากการวัดเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุม หลังการอบรมและการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์	155
38	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุม หลังการอบรมและการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	156
39	ค่าเฉลี่ยจากการวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม ในกลุ่มควบคุมหลังการอบรมและการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	156
40	คะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุดจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของ ผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการอบรม.....	157
41	ค่าเฉลี่ยจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการอบรม.....	157
42	ระดับเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการอบรม.....	158
43	ค่าเฉลี่ยจากการวัดเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการอบรม	158
44	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการอบรม.....	159
45	ค่าเฉลี่ยจากการวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับ การอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการอบรม.....	159
46	คะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุดจากการทดสอบความรู้ทางการเมือง ของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการติดตามผล หลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	160

ตารางที่

หน้า

47	ค่าเฉลี่ยจากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	160
48	ระดับเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	161
49	ค่าเฉลี่ยจากการวัดเจตคติทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์	161
50	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	162
51	ค่าเฉลี่ยจากการวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการติดตามผลหลังการอบรม 4 สัปดาห์.....	162
52	ค่าเฉลี่ยส่วนเพียงเบนมาตรฐานและความหมายจากการประเมินผลการอบรมผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลอง.....	164
53	ค่าเฉลี่ยส่วนเพียงเบนมาตรฐานและความหมายจากการประเมินผลการอบรมของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุม.....	165
54	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการอบรมของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยผู้สังเกตการณ์การอบรม.....	167
55	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ข้อ 1 เกี่ยวกับการติดตามข่าวสารการเลือกตั้ง	170
56	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ข้อ 2 เกี่ยวกับการนำความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากการอบรมไปใช้ประโยชน์.....	171
57	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ข้อ 3 เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งและเหตุผลที่ไปใช้สิทธิ.....	172
58	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ข้อ 4 เกี่ยวกับบุคคลที่พูดคุยด้วยในเรื่องการเลือกตั้ง.....	174
59	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ข้อ 5 เกี่ยวกับการชักชวนให้ผู้อื่นสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองที่ชอบและวิธีการที่ใช้ในการชักชวน.....	175
60	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ข้อ 6 เกี่ยวกับการเสนอความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อนักการเมืองและวิธีการเสนอความคิดเห็น.....	176

61	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ ข้อ 7 เกี่ยวกับการช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง และเรื่องที่ช่วยเหลือ.....	177
62	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ ข้อ 8 เกี่ยวกับการชุมนุมเพื่อเรียกร้องหรือรักษาสิทธิประโยชน์ของประชาชน และเรื่องที่ชุมนุมเรียกร้อง.....	178
63	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ ข้อ 9 เกี่ยวกับการแสดงความเป็นผู้นำทางการเมืองจนเป็นที่รับรู้ของชุมชนและ วิธีการแสดงความเป็นผู้นำ.....	179
64	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ ข้อ 10 เกี่ยวกับการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและเหตุผลที่สมัคร.....	180
65	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ ข้อ 11 เกี่ยวกับวิธีการช่วยป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง.....	181
66	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ ข้อ 12 เกี่ยวกับการติดตามการทำงานของผู้สมัครรับเลือกตั้งและวิธีการติดตาม.....	182
67	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ ข้อ 13 เกี่ยวกับการเสนอตัวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประเภทของการเลือกตั้ง และเหตุผลที่สมัคร.....	183
68	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ ข้อ 14 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและวิธีการ.....	184
69	คำตอบของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบสัมภาษณ์ ข้อ 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งแบบใหม่.....	185
70	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้ สังคมหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในวันที่ 4 มีนาคม 2543 ของผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลอง.....	186
71	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายจากการติดตามผล การอบรมผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มทดลอง.....	187
72	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายจากการติดตามผล การอบรมผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มควบคุม.....	188
73	รายชื่อผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	224
74	กิจกรรมการอบรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	226

ตารางที่	หน้า
73 ผลการประเมินคุณภาพกระบวนการอบรมของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	297
76 ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบจากแบบวัดความรู้ทางการเมือง.....	298
77 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากแบบวัด เจตคติทางการเมือง.....	300
78 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากแบบวัด การมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	301
79 คะแนนที่ได้จากการทดสอบความรู้ทางการเมืองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	304
80 คะแนนที่ได้จากการวัดเจตคติทางการเมืองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	305
81 คะแนนที่ได้จากการวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	306

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	18
2	แสดงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ตามหลักของจิตวิทยาการเมือง.....	21
3	แสดงรูปแบบกระบวนการประยุกต์ใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ กับการเรียนการสอนและการประเมินผล.....	67
4	แสดงผลการสรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	93
5	แสดงขั้นตอนของกระบวนการอบรมโดยการเรียนรู้ แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม.....	109
6	แสดงลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการอบรม โดยการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม.....	127

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้ง.....	47
2 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์.....	64